

РАЗВОЈ И АКТИВНОСТИ АСТРОНОМСКОГ ДРУШТВА „РУЂЕР БОШКОВИЋ“

ЛУКА Ч. ПОПОВИЋ

*Астрономска опсерваторија, Волгина 7, 11000 Београд, Југославија
E-mail lporovic@aob.aob.bg.ac.yu*

1. ОД ОСНИВАЊА ДО ДАНАС

Сумирајући све оно што је могао да чује и да прочита о Друштву аутор је спреман да закључи да развој Друштва верно прати историјска догађања на овом простору у задњих шездесет година. Основано 1934. године, од стране љубитеља астрономије (осам студената), под називом Универзитетско астрономско друштво (Јанковић 1985), било је прво Друштво таквог карактера на Балкану. Иницијатори оснивања били су Ђорђе М. Николић, Павле Емануел, Франо Симовић који су написали Правила Академског астрономског друштва, а која је одобрио Универзитетски сенат 22. 12. 1933. године. Као потписници овог документа појављују се и Винка Баљић, Олга Бранкован, Радмила Комарчевић, Слободанка Димитријевић и Вера Грбовић (Н. Ј. 1980, Јанковић 1984). Оснивачка скупштина Друштва одржана је 22. 4. 1934. године.

Предратно Друштво имало је два председника. Први председник Друштва био је Ђорђе Николић (1908 – 1971) који је ту дужност обављао све до 1936. године, када је отишао у Француску на школовање. Други председник Друштва био је Војин Ђуричић (1888 – 1944), управник Државне хипотекарне банке (види детаљније у Јанковић 1985). Предратно Друштво није имало своје просторије тако да су најактивнији чланови користећи телескоп направљен од „сулундара за пећ“ посматрали са више места. Овако Павле Емануел описује једну већу акцију Друштва (Емануел 1984) „Истим инструментом приредили смо на крову зграде тадашњег 'Луксора', у Балканској улици, посматрање комете Финслер 1937. у августу те године“ (Емануел 1984). Ипак, највећи подухват Друштва био је покретање часописа „Сатурн“ који излази од 1935. до краја 1940. године, 12 пута годишње (Јанковић 1992).

Доласком окупатора у нашу земљу рад Друштва је забрањен. Сатурн је престао да излази. Астрономија је била скоро протерана из Србије. На Астрономској опсерваторији се смешта немачка војна постаја. Постављене су

осматрачнице и бункери за управљање артиљеријском ватром (Ђурковић 1960). У библиотеци опсерваторије је смештен немачки официрски клуб, а књиге су измештене у подножје Великог рефрактора (Краљ 1994). Окупатор односи немонтирани спектрограф и тражилац комета, који никада неће бити враћени Опсерваторији (Ђурковић 1960).

А шта је са члановима Друштва? Ђорђе Николић, кога рат затиче у Француској бива два пута хапшен, одвођен у немачки логор (Јанковић 1985). Актуелни председник, Војин Ђуричић, иако већ у годинама, бива хапшен и малтретиран од стране окупатора, неће дочекати крај рата (Јанковић 1985).

Међутим, и у тако тешким временима, Срби ће да се занимају астрономијом. Тако, тамо далеко, у Хамелбургу, војном логору, игром судбине срећу се астроном Перо Ђурковић и хирург, пуковник Радован Данић¹. Њихов сусрет и дружење ће имати великог утицаја на обнову и послератни рад Друштва.

Требало је да прође шест година од завршетка рата да се рад заљубљеника у звездано небо каналише кроз астрономско удружење. Прво, 1951. године, од стране студената астрономије покренута је иницијатива за оснивање астрономског клуба. Идеја беше, да се кроз једно овакво удружење студенти приближе астрономима са Опсерваторије и да допуне своје искушење „математизирани“ студије астрономским садржајем (Телеки 1984, Кубичела 1997), посебно практичним радом на инструментима. Оснивачка скупштина Београдског астрономског клуба „Руђер Бошковић“ одржана је 9. 12. 1951. Већ на Оснивачкој скупштини поред студената и астронома, присутни су и астрономи аматери. Тако из записника са Оснивачке скупштине види се да су ту, поред осталих, били присутни и проф. Војислав Мишковић, Перо Ђурковић (астроном) и др Радован Данић (хирург, астроном аматер). На Скупштини је формиран Управни одбор Клуба у који су ушли: Радован Данић (председник), Ђорђе Телеки (секретар), Јован Симовљевић (благајник), Перо Ђурковић, Александар Кубичела, Божидар Поповић и Душан Стефановић. На Скупштини су усвојена и Правила Београдског астрономског клуба „Руђер Бошковић“.

Мада у саставу Удружења студената Природно-математичког факултета (ПМФ), од самог оснивања Клуб је био отворен за широко чланство што је било предвиђено у Правилима, тако под тачком 5. стоји: „Члан Клуба може бити сваки грађанин ФНРЈ, кога предложи Управа, а прими Пленум Клуба“. Као последица овога, наредне, 1952. године, Клуб броји 64 члана – већином грађана – љубитеља астрономије. Активности Клуба прелазе оквире овог скромног назива. С друге стране, Удружење студената ПМФ доноси закључак да по својој природи, овакво удружење не може остати у његовом саставу. На својој седници од 23. 3. 1952. године, Управни одбор Клуба доноси одлуку да се Клуб пререгиструје у Астрономско друштво „Руђер Бошковић“. По тадашњим правилима требало је да десет грађана потпишу документ, који је упућен Министарству унутрашњих

¹ Васиона 1989/1

послова Народне Републике Србије (Кубичела 1997). Потписници и уједно оснивачи „новог“ Друштва су (Телеки 1984): др Радован Данић (хирург, пуковник ЈНА), Перо Ђурковић (научни сарадник Астрономске опсерваторије), Александар Кубичела (студент), др Ђорђе Николић (начелник Астрономског одсека Географског института ЈНА), Миленко Николић (студент), Божидар Поповић (научни сарадник Астрономске опсерваторије), Јован Симовљевић (студент), Јосип Славенски (композитор, професор Музичке академије), Ђорђе Телеки (студент), Милорад Топалов (студент). Пленарна Скупштина на којој је престао да ради Клуб, а уједно и оснивачка Скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“ одржана је 18. маја 1952. године.

Narodna Republika Srbija
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
IV Broj 2120-52
15 juli 1952 god.
B e o g r a d

Po predmetu osnivanja i rada Astronomskog društva "Rudjer Bošković", na osnovu čl.13 tač.g) Zakona o udruženjima, zbircovima i drugim javnim skupovima i po ispunjenju uslova iz čl.14, 15 i 16 istog Zakona, donosim sledeće

R E Š E N J E

ODOBRAVA SE, prema podnesenim pravilima, OSNIVANJE I RAD ASTRONOMSKOM DRUŠTVU "RUDJER BOSKOVIĆ" sa sedištem u Beogradu, a sa delatnošću na teritoriji NR Srbije.

Jedan primerak ovog rešenja uručiti, sa overenim pravilima i programom, Đurkoviću Peru, naučnom saradniku Astronomске opservatorije u Beogradu, kao prvopotpisаном оснивачу удружења.

Taksa iz T.br.1 i 7 Zakona o taksama u iznosu od 180 dinara nalepljena je i poništena na molbi.

Smrt fašizmu - Sloboda narodu!

MINISTAR
UNUTRAŠNJIH POSLOVA NRS,
Slobođan Penezić
(Slobođan Penezić)

23. VII. 52

5823

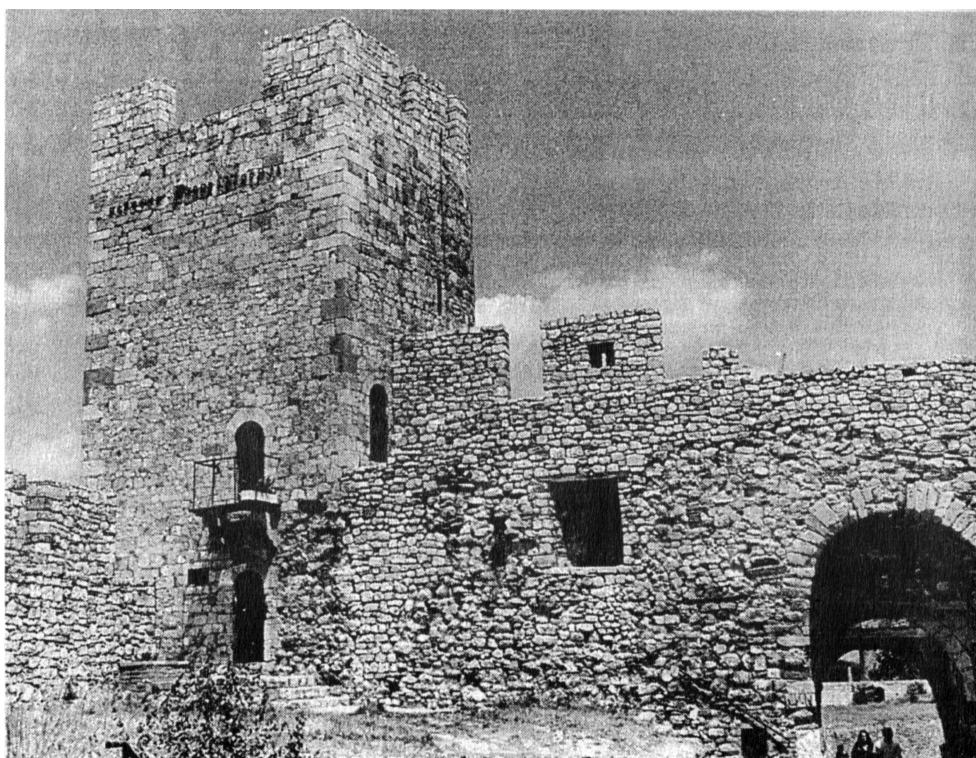
Слика 1. Акт Министарства унутрашњих послова Србије којим се одобрава рад Друштва.

Актом бр. 2120-52 од 15. јула 1952. „одобрава се према поднесеним правилима, оснивање и рад Астрономском друштву „Руђер Бошковић“ са седиштем у Београду, ...“ (види сл. 1). У тим првим послератним годинама није било упутно доводити ово „ново“ Друштво у везу са „старим“, предратним Друштвом. Но, архива Друштва и „Сатурна“ остала је очувана захваљујући Ненаду Ђ. Јанковићу, који се убрзо након оснивања придружује Друштву и постаје један од његових највреднијих чланова. Он предаје део документације, „Сатурн“ и друге публикације и имовину предратног Друштва новоизабраном Управном одбору, чиме је обезбеђен континуитет.

Ново-старо Друштво је у почетку без просторија, адреса му је стан проф. Данића, првог послератног председника, који ће на тој дужности остати наредних 14 година (до 1966). Због његовог великог залагања у Друштву биће и његов први почасни председник².

Убрзо, 1953, Друштво заједно са Ваздухопловним савезом Југославије поново почиње са издавањем часописа под називом „Васиона“.

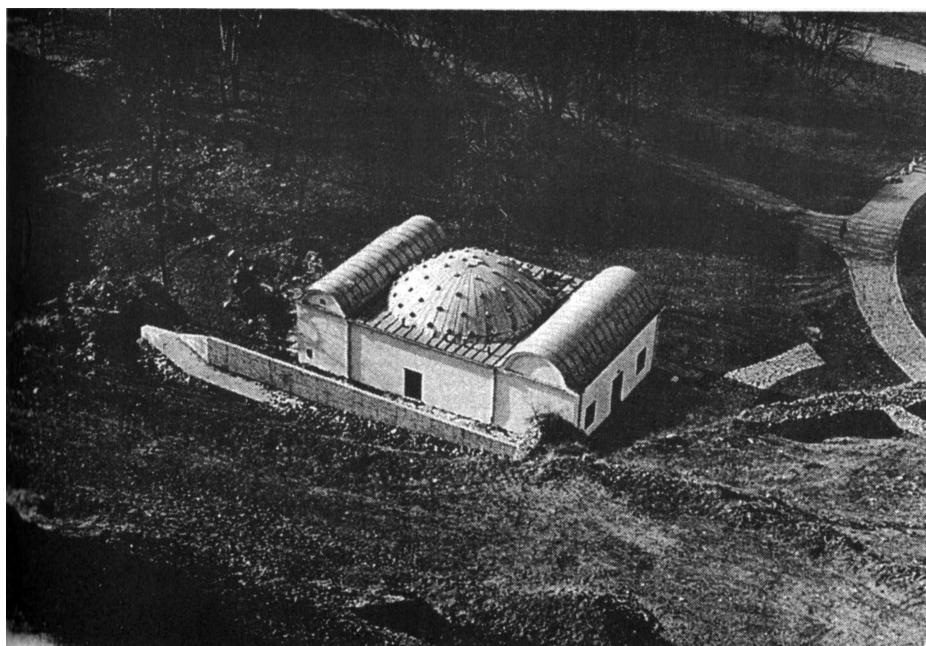
Изузетним залагањем чланова Друштва, међу којима највише Пере Бурковића и професора Радована Данића, Друштво добија просторије у

Слика 2. Народна опсерваторија.

² Васиона 1989/1

Деспотовој кули на Калемегдану (П. Ђ. 1965, Р. Д. 1965). Свечано отварање Народне опсерваторије је обављено 20. 12. 1964. године (Ђурковић 1964), мада је она почела са радом тек у јуну наредне године (Р. Д. 1965а). У почетку особље Опсерваторије чине: управник (П. Ђурковић), заменик управника (А. Кубичела), секретар (Ј. Ступар) и два домара. На врху Куле су у почетку смештена два телескопа Отвеј 100/1600 mm – поклон проф. Данића и Пајс 110/2000 mm – поклон Астрономске опсерваторије. Касније, 1977, услед преуређења простор на врху Деспотове куле је био смањен, па је телескоп Отвеј конзервиран (Јеличић 1979).

Слика 3. Зграда планетаријума Астрономског друштва „Руђер Бошковић“.

Такође довитљивошћу најактивнијих чланова Друштво успева да набави планетаријум, Пајсове производње, планетаријум бива смештен у старом купатилу – Амаму, у Доњем делу Тврђаве (Ђурковић и Шеварлић 1980). Планетаријум је почео са радом 1969, а званично је отворен 27. 2. 1970. године. Капацитет Планетаријума је 80 места.

Почетком деведесетих година, Народна опсерваторија се опрема РС рачунарима што омогућује да се припрема часописа „Васиона“ за штампу обавља у Друштву³ као и да се Друштво прикључи на Интернет (Samirović & Trajković 1996).

Пре распада СФР Југославије, Друштво је окупљало чланство са целе њене територије. У почетку, Друштво је имало низ подружница у Србији

³ види ”Васиона” 2-3/91, стр. 25

(Ж. Ђ. 1955, Чолић и др. 1961, Ђулум и Францисти 1985). Подружнице су се током седамдесетих година угасиле. Данас, Друштво окупља чланство првенствено са простора Србије и Црне Горе, али постоји један мањи број чланова из бивших република СФРЈ.

2. АКТИВНОСТИ ДРУШТВА

Када се говори о активностима Друштва, треба раздвојити два периода: Први, када Друштво није имало своје просторије и други, после добијања просторија у Диздаревој кули и набавке планетаријума. У првом периоду, акције Друштва су се сводиле на издавање часописа, организовање повремених посматрачких кампања и повремено држање предавања из астрономије. Тек након почетка рада Народне опсерваторије (1965) и Планетаријума (1969), могло се почети са дугорочнијим програмима, као што су: курсеви из астрономије, допунска предавања из астрономије за ученике основних и средњих школа, допунски програми за студенте астрономије, географије и геодезије, итд.

Као један од предавача у Планетаријуму, а касније и управника Народне опсерваторије, аутор је склон да активности Друштва подели у следеће целине: *издавачка делатност, посматрачка активност, курсеви из астрономије и предавања, београдски астрономски викенди, рад библиотеке, педагошка активност и информисање јавности о астрономским појавама*. Овде ћемо у кратким цртама описати сваку од ових делатности Друштва.

Издавачка делатност. Један од првих већих подухвата и предатног и послератног Друштва је издавање часописа. Први број „Сатурна“ је изашао 1. фебруара 1935. године (Јанковић 1992), задњи број овог часописа је изашао крајем 1940. године. После обнављања рада послератног Друштва, убрзо излази и часопис „Васиона“. Тако су 1953. године изашла прва два броја овог часописа, који у почетку доноси прилоге и из астронаутике. „Васиона“ до 1984. године излази четири пута годишње, а од те године излази пет пута годишње (Јеличић 1992).

Поред часописа, као издања Друштва појавила су се књиге:

1. „Звезде и атоми“ од А. Едингтона (превео М. Протић), штампано 1938. године;
2. „Улога Француске у развоју математике“ од Е. Картан (превео М. Протић), штампано 1941 године;
3. „Записи и сећања на Астрономско друштво“ од Н. Ђ. Јанковића, штампано 1984 године;
4. „Зборник радова VII Националне конференције астронома Југославије“, штампан 1985. године;
5. „Комете сведоци прошлости“, заједничко издање са Астрономском опсерваторијом, штампано 1986. године;
6. „Помрачења Сунца и Месеца“ од Р. Бошковића (препевао Н. Ђ. Јанковић), штампано 1994. године,

У издању Друштва су изашле и три карте звезданог неба штампане 1957, 1968. и 1971. године. Прву карту је урадио Милан Чавчић под руководством проф. В. В. Мишковића⁴, другу су урадили Јован Грујић и Зоран Ивановић, а трећу Јован Грујић, Зоран Ивановић и Никола Живановић. Поред овога 1991. године штампана је и „Вртећа карта звезданог неба“, аутори Л. Поповић и М. Поповић.

Посматрачка активност. Чланови предратног Друштва су имали неколико посматрачких акција. За то су користили телескопе прављене у сопственој режији (Јанковић 1984, Емануел 1984). Поред тога у почетку су користити и неке инструменте са Астрономске опсерваторије. Тако П. Емануел пише: „Током лета 1934. по одлуци управника Астрономске опсерваторије, Војислава Мишковића, Николић⁵ и ја почели смо радити на тражиоцу комета“ (Емануел 1984). После рата се наставља са посматрачким активностима, међутим, посматрачка активност добила је пун замах тек по отварању Народне опсерваторије 1964. године. У посматрачке дневнике забележено је неколико хиљада аматерских посматрања. Углавном се ради о кампањама за време интересантних појава као што су окултације, помрачења, ..., али постоје покушаји и праћења краткoperiodично променљивих звезда, као и дугорочних промена везаних за активност Сунца (Поповић 1992).

У посматрачким дневницима нису нотирана посматрања која се за ведрих вечери петком и суботом организују за грађане. Такође при интересантним појавама, као што су помрачења и појаве комета, највреднији чланови Друштва, заједно са запосленима на Народној опсерваторији организују посматрачке кампање. Овде поменимо пролазак чувене Халејеве комете 1985-86, која је привукла велику пажњу, тако да је „9. 12. 1985. од 18 до 22 часа Народну опсерваторију посетило 550 грађана“ (Јеличић 1985). У неким случајевима та посета је била и већа. Тако се са Народне опсерваторије посматрају „пеге“ на Јупитеру после удара делова комете Шумејкер-Леви у њега (1994), као и најезда комета видљивих голим оком (комете Хјакутаке и Табур 1996, Хејл-Боп 1996-97).

Курсеви из астрономије и предавања. Од 1965. године, када чланови Друштва почињу да користе просторије Народне опсерваторије, почиње се са држањем курсева из астрономије (Р. Д. 1965б). У почетку, курс је подељен на нижи који обухвата градиво из основа астрономије и виши, за оне који су положили нижи курс (Р. Д. 1966). Идеја за одржавање Курса из астрономије за почетнике потекла је од професора Данића, који је заједно са Н. Јанковићем осмислио програм. Поред њих, као предавач, се појављује и А. Кубичела (Томић и Димитријевић 1985). У почетку се више пажње посвећује практичном раду. Практичне вежбе са полазницима раде проф.

⁴ Васиона V/(1957), друга страна корица

⁵ Ђорђе Николић, први председник Друштва

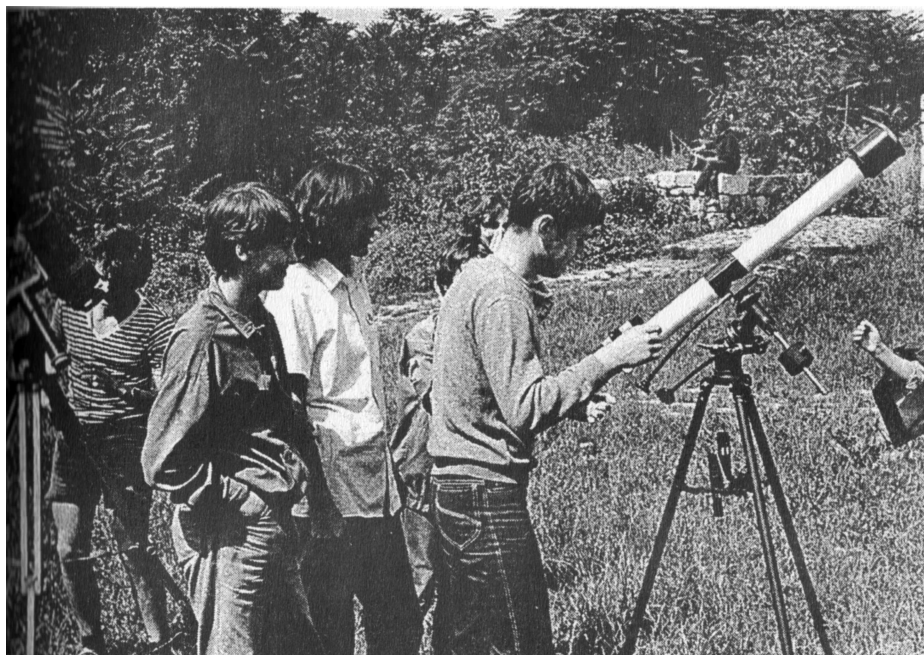
Слика 4. *Василије Оскађан држи предавање у Планетаријуму.*

Данић и Н. Јанковић, док А. Кубичела врши теоријску и практичну обуку из астрофотографије. После курса полазници полажу испит за сарадника Народне опсерваторије. До данас је овај испит положило више од 300 полазника.

Курсеви се одржавају два пута годишње, у пролеће и јесен, а постепено су мењали садржај, тако да је тренутно теоријски део одвојен од практичног. Сада је програм такав да тек након полагања теоријског дела, полазници стичу право да се обучавају на телескопу за практичан рад.

Београдски астрономски викенд. Председништво Друштва 25. 2. 1983. доноси одлуку да се од 24. до 26. јула те године одржи Први Београдски астрономски викенд (Јеличић 1983в). Тако је почела једна манифестација, која се по традицији одржава сваке године у мају или јуну. А основна намера је да се за време једног викенда (по традицији Београдски викенди почињу петком поподне, а трају до недеље поподне) љубитељи звезданог неба друже, упознају, размене искуства и литературу и да одслушају неколико занимљивих предавања. Уједно то је и прилика да се друже астрономи и астрономи аматери, тако да сваке године (суботом увече) учесници БАВа посете Астрономску опсерваторију. До сада је одржано 14 викенда.

Рад библиотеке. На Народној опсерваторији је смештена библиотека, која броји преко хиљаду наслова, углавном астрономске литературе, али ту се могу наћи и књиге из других области. У библиотеци се налазе и популарни часописи из астрономије, као што су *Sky and Telescope*, *Astronomy*, *Земља и вселеная* који су, као и књиге, доступни члановима Друштва.

Слика 5. Учесници I БАВ-а посматрају телескопом.

Велики број књига Друштво је добило на поклон од чланова, а током санкција, Друштво је добијало часописе из иностранства захваљујући члановима који су ван земље.

Педагошка активност. Астрономско друштво својим деловањем мобилише младе, углавном ученике основних и средњих школа. Зато уопштено говорећи свака од наведених делатности има и педагошки карактер. Међутим, под педагошком активношћу овде подразумевамо држање предавања у Планетаријуму ученицима средњих и основних школа. Та предавања су замишљена као допунска настава и у сагласности су са наставним програмима из географије – за основне школе и физике, односно астрономије – за средње школе.

Поред рада са ученицима, у Планетаријуму су осмишљени програми за студенте астрономије, геодезије и географије. Поред наведеног, рад Друштва на овом пољу се огледа и у сталној помоћи астрономским и географским секцијама основних школа. Осим тога, пружа се помоћ ученицима при изради матурских радова из астрономије.

Информације о астрономским појавама. Друштво редовно информише јавност о свим значајнијим појавама. Тако да је постала традиција да Друштво даје информације о доласку годишњих доба и другим интересантним појавама на небу. Поред информисања јавности путем медија (штампе, радија и телевизије) свакодневно се дају информације грађанима.

Слика 6. Једна од акција Друштва – концерт испред Планетаријума поводом дочека лета.

3. И НА КРАЈУ

Поменимо да су сви наши астрономи који раде у струци чланови Друштва, да је почасни члан Друштва био и један од наших највећих научника Милутин Миланковић, да су генерације младих и талентованих своја прва знања из астрономије стекла на Народној опсерваторији и у Планетаријуму, ..., и има много тога што би још требало написати, али то остављамо неком другом или за другу прилику. Овом приликом аутор је покушао да му олакша посао тако што у Додатку даје неке значајније податке као и проширени списак референци.

4. ДОДАТАК

4.1. Значајни датуми у развоју Друштва

Датум	Догађај
22. 12. 1933.	Усвојена Правила Астрономског академског друштва
22. 04. 1934.	Оснивачка скупштина Друштва
1. 02. 1935.	Почео да излази часопис „Сатурн“
4. 12. 1938.	Друштво се региструје као Југословенско астрономско друштво

1941	Забрањен рад Друштва
9. 12. 1951.	Оснивачка скупштина Београдског астрономског клуба „Руђер Бошковић“
18. 05. 1952.	Оснивачка скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“
15. 07. 1952.	МУП Србије одобрава рад Друштву
1953.	Излазе два броја часописа „Васиона“
20. 12. 1964.	Отворена Народна опсерваторија
1965.	Почињу да се одржавају курсеви из астрономије
27. 02. 1970.	Отварање Планетаријума
1983.	Одржан Први београдски астрономски викенд
1990-тих	Народна опсерваторија опремљена рачунарима

4.2. Председници Друштва

Председник	Период
Ђорђе Николић	1934 – 1936
Војин Ђуричић	1936 – 1941
Радован Данић	1952 – 1966
Бранислав Шеварлић	1966 – 1970
Перо Ђурковић	1970 – 1972
Ненад Јанковић	1972 – 1974
Божидар Поповић	1974 – 1979
Зоран Кнежевић	1979 – 1982
Милан С. Димитријевић	1982 –

4.3. Главни и одговорни уредници „Сатурна“ и „Васионе“

Уредник	Период
САТУРН	
Ђорђе Николић	1935 (од бр. 1 до бр. 4)
Уређивачки одбор др Војислав Ј. Грујић	1935 (од бр. 4 до бр. 12) 1936 – 1939
Ненад Ђ. Јанковић	1940
ВАСИОНА	
Ненад Ђ. Јанковић	1953 – 1972
Перо Ђурковић	1973 – 1974
Јелена Милоградов-Турин	1975 – 1982
Бранислав Шеварлић	1983 – 1984
Милан С. Димитријевић	1985 –

4.4. Управници Народне опсерваторије и планетаријума

Управник	Период
Перо Ђурковић	1. 6. 1965 – 1. 12. 1965.
Радован Данић	2. 12. 1965 – 6. 10. 1977.
Александар Томић	7. 10. 1977 – 31. 1. 1991.
Лука Ч. Поповић	1. 4. 1991 – 31. 5. 1995.
Јелена Милоградов-Турин	1. 6. 1995. –

Референце

- ***: 1935, Вести из Друштва, *Сатурн* No 3, 96.
 ***: 1936, Вести из Друштва, *Сатурн* No 2, 45.
 ***: 1937, Свечана академија поводом стопедесетогодишњице смрти Руца Бошковића, *Сатурн* No 5, 129.
 ***: 1940, Скупштина Југословенског астрономског друштва, *Сатурн* No 1, 20.
 ***: 1940, Статут Југословенског астрономског друштва, *Сатурн* No 2, 52.
 ***: 1940, Вести из Друштва, *Сатурн* No 6-7, 175.
 ***: 1954, Са годишње скупштине Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона* II, 28.
 ***: 1965, Уводна реч претседника Астрономског друштва Р. Данића приликом свечаног отварања Народне опсерваторије, *Васиона* XIII, 4.
 ***: 1966, Курсеви и предавања на Народној опсерваторији, *Васиона* XIV, 44.
 ***: 1972, Скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона* XX, 46.
 ***: 1989, Споменица проф. Др Радовану Данићу, *Васиона* XXXVII.
 ***: 1991, Тех – велики атрактор, *Васиона* XXXIX, 25.
 Бојић З.: 1985, Трећи Београдски астрономски викенд, *Васиона* XXXIII, 102.
 В. Е.: 1969, Годишња скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона* XVII, 70.
 Вукдраговић М.: 1988, Београдски астрономски викенд БАВ 87', *Васиона* XXXVI, 26.
 Вукдраговић М.: 1988, VI Београдски астрономски викенд БАВ 88', *Васиона* XXXVI, 87.
 Вулетић М.: 1988, Незапамћена посета у Планетаријуму, *Васиона* XXXVI, 61.
 Димитријевић М. С., Томић А.: 1985, Радован Данић – популаризатор астрономије (1) Штампани радови, Зборник VII Нац. конф. југ. астронома, *Публ. Астрон. друштва „Р. Бошковић“* 4, 37.
 Ђокић Д.: 1994, XII Београдски астрономски викенд, *Васиона* XLII, 82.
 Ђуричић В., Јанковић Н.: 1937, Редовна годишња скупштина Астрономског друштва, *Сатурн* No 5, 148.
 Ђуричић В., Јанковић Н.: 1937, Вести из Друштва, *Сатурн* No 12, 256.
 Ђуричић В., Јанковић Н.: 1938, Вести из Друштва, *Сатурн* No 7, 200 и No 12, 336.
 Ђурковић П.: 1960, Астрономска опсерваторија у Београду, *Васиона* VIII, 69.
 Ђурковић П.: 1964, Кратки приказ свечаног отварања Народне опсерваторије друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона* XII, 73.
 Ђурковић П. М.: 1965, Народна опсерваторија Астрономског друштва „Руђер Бошковић“ – њени задаци и организација рада, *Васиона* XIII, 8.
 Ђурковић П. и Шеварлић Б.: 1980, Како је Београд добио планетаријум, *Васиона* XXXIII, 4.
 Емануел П.: 1984, Сећање на прве дане Астрономског друштва, *Васиона* XXXII, 91.
 Ж. П.: 1955, Подружница у Новом Саду, *Васиона* III, 64.
 Јанковић Н. Ђ., Грујић В.: 1937, Вести из Друштва, *Сатурн* No 4, 128.
 Јанковић Н., Бошњак С.: 1938, Вести из Друштва, *Сатурн* No 2, 48.
 Јанковић Н.: 1965, Астрономи аматери у свету и код нас, *Васиона* XIII, 5.

- Јанковић Н. Ђ.: 1984, Записи и сећања на Астрономско друштво, *Публ. Астрон. друштва „Р. Бошковић“* **3**.
- Јанковић Н. Ђ.: 1985, Први председници друштва, Зборник VII Нац. конф. југ. астронома, *Публ. Астрон. друштва „Р. Бошковић“* **4**, 37.
- Јанковић Н.: 1992, Нешто о покретању часописа Астрономског друштва, *Васиона* **XL**, 1.
- Јевтић М.: 1989, VII БАВ, *Васиона* **XXXVII**, 82.
- Јеличић М.: 1979, Завршени радови на Народној опсерваторији, *Васиона* **XXVII**, 82.
- Јеличић М.: 1980, Десет година рада Београдског планетаријума, *Васиона* **XXVIII**, 5.
- Јеличић М.: 1983а, Тридесет година „Васионе“, *Васиона* **XXXI**, 5.
- Јеличић М.: 1983б, Питање статуса Народне опсерваторије и Планетаријума Астрономског друштва „Р. Бошковић“, *Васиона* **XXXI**, 59.
- Јеличић М.: 1983в, Београдски астрономски викенд, *Васиона* **XXXI**, 81.
- Јеличић М.: 1984, Педесет година Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона* **XXXII**, 1.
- Јеличић М.: 1985, Незапамћена посета Планетаријуму, *Васиона* **XXXIII**, 102.
- Јеличић М.: 1992, Четрдесет година „Васионе“, *Васиона* **XL**, 2.
- Јеличић М.: 1994, Шездесет година Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона* **XLII**, 1.
- Клишић Ј.: 1984, Други Београдски астрономски викенд, *Васиона* **XXXII**, 114.
- Краљ М.: 1994, Усмено саопштење.
- Кубичела А.: 1997, Усмено саопштење.
- Милованов Т.: 1993, XI Београдски астрономски викенд, *Васиона* **XXLI**, 101.
- Милованов Т.: 1995, XIII Београдски астрономски викенд – БАВ’95, *Васиона* **XXLIII**, 61.
- Милутиновић Д.: 1986, Београдски астрономски викенд ’86, *Васиона* **XXXIV**, 104.
- М. П.: 1954, Прва астрономска и астронаутичка изложба у Београду, *Васиона* **II**, 54.
- Н.Ј.: 1962, Кула Небојша – опсерваторија, *Васиона* **X**, 83.
- Н.Ј.: 1967, Скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона* **XV**, 40.
- Н.Ј.: 1970, Годишња скупштина (XVIII), *Васиона* **XVIII**, 64.
- Н.Ј.: 1980, Винка Баљић-Ђорђевић, *Васиона* **XXVIII**, 84.
- П. Ђ.: 1961, IX годишња скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона* **IX**, 21.
- П. М. Ђ.: 1962, Годишња скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“ одржана 15. априла 1962, *Васиона* **X**, 51.
- П. М. Ђ.: 1963, Годишња скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“ одржана 24-11-1963., *Васиона* **XI**, 39.
- П. М. Ђ.: 1963, Народна опсерваторија на Калемегдану, *Васиона* **XI**, 70.
- П. М. Ђ.: 1964, Изградња Народне опсерваторије у Београду, *Васиона* **XII**, 56.
- П. М. Ђ.: 1974, XXI годишња скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона* **XXII**, 32.
- Поповић Л. Ч.: 1992, Активности Астрономског друштва „Руђер Бошковић“ у 1991, *Васиона* **XL**, 81.
- Р. Д.: 1965а, Из рада Народне опсерваторије, *Васиона* **XIII**, 38.
- Р. Д.: 1965б, Из рада Народне опсерваторије, *Васиона* **XIII**, 64.
- Р. Д.: 1966, Рад Народне опсерваторије, *Васиона* **XIV**, 59.
- Р. Д.: 1968, Народна опсерваторија у 1967, *Васиона* **XVI**, 20.
- Samurović S., Trajković N.: 1996, The Astronomical Society „Rudjer Bošković“ on Internet, *Publ. Astron. Obs. Belgrade* **54**, 213.
- Сацаков С.: 1965, Годишња скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона* **XIII**, 37.
- Т. А.: 1974, Редовна годишња скупштина Друштва, *Васиона* **XXII**, 121.
- Телеки Ђ.: 1984, Оснивање и деловање Београдског астрономског клуба „Руђер Бошковић“ 1951. и 1952. године, *Васиона* **XXXII**, 54.

- Томаљевић М., Димитријевић С.: 1935, Вести из Астрономског друштва, *Сатурн* No 3, 64.
- Томић А.: 1981, I Конференција (XXVIII Скупштина) Друштва, *Васиона XXIX*, 54.
- Томић А.: 1984, Први телескоп Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона XXXII*, 32.
- Томић А., Димитријевић М. С.: 1985, Радован Данић – популаризатор астрономије (1) предавања и курсеви, Зборник VII Нац. конф. југ. астронома, *Публ. Астрон. друштва „Р. Бошковић“* 4, 37.
- Трајковић Н. и Стојчев Н.: 1992, IX Београдски астрономски викенд, *Васиона XL*, 23.
- Т. Ђ.: 1955, Годишња Скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона III*, 16.
- Т. Ђ.: 1955, Покренута астрономска изложба, *Васиона III*, 41.
- Т. Ђ.: 1956, IV Редовна годишња Скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона IV*, 14.
- Т. Ђ.: 1956, Вести из Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона IV*, 70.
- Т. Ђ.: 1957, Пета редовна годишња Скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона V*, 46.
- Т. Ђ.: 1959, VII годишња Скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона VII*, 45.
- Т. Ђ.: 1960, VIII редовна годишња Скупштина Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, *Васиона VIII*, 11.
- Пулум Ж., Francisty J., 1985, Популаризација астрономије у Војводини од 1945. до 1984. године, Зборник VII Нац. конф. југ. астронома, *Публ. Астрон. друштва „Р. Бошковић“* 4, 37.
- Ференц С.: 1990, VIII Београдски астрономски викенд, *Васиона XXXVIII*, 58.
- Францисти Ј.: 1974, Основана подружница Астрономског друштва „Руђер Бошковић“ у Новом Саду – „АДНОС“, *Васиона XXII*, 121.
- Хацић Н.: 1992, „Викенд“ трајао седам дана! (БАВ 92), *Васиона XL*, 92.
- Чолић Н. Љ., Пејаковић И., Цветковић С., Пабави Ч., Човић Ј.: 1961, Извештаји и поздрави подружница и група, *Васиона IX*, 23.

DEVELOPEMENT AND ACTIVITY OF THE ASTRONOMICAL SOCIETY „RUDJER BOŠKOVIĆ“

LUKA Č. POPOVIĆ

Astronomical Observatory, Volgina 7, 11000 Belgrade, Yugoslavia

Abstract. The Astronomical Society was founded in 1934 by eight students. It was active in the period from 1934 to 1941. After the Second World War, the Society has continued its activity since 1952 as Astronomical Society „Rudjer Bošković“. Today, the Society has about 1000 members. It disposes of the so called People’s Observatory located in Despot’s Tower within the medieval Belgrade fortress „Kalemegdan“ and a planetarium. Since 1953, the Society is publishing the periodical „Vasiona“ which contains popular astronomical papers.